

ENKELE BESPIEGELINGEN BIJ HET OORLOGSMONUMENT TE WASSENAAR

Op 4 mei vindt in ons land de nationale dodenherdenking plaats:

"Tijdens de Nationale Herdenking op 4 mei herdenken we allen – burgers en militairen – die in het Koninkrijk der Nederlanden of waar ook ter wereld zijn omgekomen of vermoord sinds het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, in oorlogssituaties en bij vredesoperaties."

Ook in Wassenaar worden elk jaar op 4 mei bij het Oorlogsmonument aan de Schouwweg bovengenoemden herdacht.

Het Oorlogsmonument aan de Schouwweg

Aan de Schouwweg toont de poort de tekst: *Voor hen die vielen.*

Daarachter bevindt zich het monument met het opschrift: *Ter nagedachtenis van de in 1940-1945 voor het vaderland gevallenen.*

Op twee kleine zwarte schildjes staan de namen vermeld van twee militairen uit Wassenaar, omgekomen in Nederlands-Oost Indië .

Naast het monument staan twee plaquettes, waarop 33 namen staan en wordt vermeld 27 *onbekenden*.

T. BAKKER

26-8-1901

24-4-1944

W.H.M. BARTELS

17-6-1910

11-5-1940

W.F. BATHOORN

5-2-1909

11-5-1940

F. BLAAK

27-10-1911

11-5-1940

A. BLAAUWBROEK

11-1-1912

13-5-1940

E. CAHN

27-7-1889

13-3-1941

H.M.H. COENRADI

23-4-1909

13-3-1941

J. DIETERS

31-1-1901

9-10-1943

J. DOST

5-4-1917

11-5-1940

R. VAN DIJK

13-4-1918

11-5-1940

H.A. DIJKSTRA

15-12-1914

10-5-1940

J. EIJL

1-10-1896

13-3-1941

E.C.F. HELLENDORP

29-11-1912

13-3-1941

E. HUBERTS

20-7-1919

11-5-1940

M.C.M. KAMPS

26-5-1906

10-5-1940

L. JANSEN

28-3-1900

9-10-1943

S. KOEN

25-2-1913

11-5-1940

Men zal bij het bezien van het Oorlogsmonument en het lezen van de namen aannemen, dat in Wassenaar tijdens de Tweede Wereldoorlog 60 personen – te weten 33 met name, en 27 niet met name genoemden - zijn omgekomen, alsmede dat twee inwoners van Wassenaar in het voormalige Nederlands-Indië het leven verloren.

Oorlogsbegraafplaats Het Lange Duin

Het monument staat nabij de plaats, waar – aan de overkant van de Schouwweg - vanaf het begin van de Tweede Wereldoorlog de Oorlogsbegraafplaats Het Lange Duin zich bevond. Daar werden in de meidagen van 1940 in Wassenaar gesneuvelde Nederlandse en Duitse militairen begraven, maar ook burger slachtoffers uit de begindagen van de oorlog. Later volgden angespoelde en neergestorte buitenlandse militairen. Na het einde van de oorlog werden de op de Waalsdorpervlakte (gemeente Wassenaar) gefusilleerde verzetsstrijders opgegraven. Veel van die opgegraven slachtoffers werden naar de Oorlogsbegraafplaats het

Lange Duin overgebracht. In de loop der jaren werden de meeste slachtoffers naar andere begraafplaatsen overgebracht.

In 1982 werd de Oorlogsbegraafplaats het Lange Duin opgeheven: de 17 gesneuvelde militairen werden door de Oorlogsgravenstichting overgebracht naar het Ereveld De Grebbeberg. Naar het Ereveld te Loenen gingen de 16 verzetsstrijders en de 27 die niet-geïdentificeerd konden worden. Het in 1952 op Het Lange Duin onthulde monument van beeldhouwer Joop M. Veldheer werd overgebracht naar een nieuwe locatie aan de Schouwweg.

De namen van hen, die in 1982 werden overgebracht, staan ter herinnering, op de plaquettes bij het Oorlogsmonument. Die 33 bekenden en 27 onbekenden dienen nu als representant voor het oorlogsleed in Wassenaar tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Namenlijst

Op initiatief van de Gemeente Wassenaar en in samenwerking met de Historische Vereniging Oud Wassenaar is een Namenlijst van Wassenaarse oorlogsslachtoffers samengesteld die in 2016 werd gepubliceerd. In 2020 werden deze namen ingeschreven in een Ereboek, dat zich in Raadhuis De Paauw bevindt.

Oorlogsslachtoffers, de getallen

De Tweede Wereldoorlog heeft aan tenminste 200 **Wassenaarders** het leven gekost:

- 13 Wassenaarders in militaire dienst
 - 36 Wassenaarders in het verzet
 - 97 Holocaust
 - 31 Wassenaarders, slachtoffer van beschietingen, bombardementen, enz. in Wassenaar
 - 25 Wassenaarders, slachtoffer van dwangarbeid, concentratiekampen, elders, enz.
- De aantallen slachtoffers van de Hongerwinter in Wassenaar zijn niet bekend.

In de **Gemeente Wassenaar** zijn daarenboven niet-Wassenaarders omgekomen, zoals:

- 63 Militairen in de Meidagen van 1940
- 2 Holocaust
- 25 Slachtoffers van beschietingen, bombardementen, enz. in Wassenaar

Daarnaast zijn plm 250 Verzetsstrijders geëxecuteerd op de Waalsdorpervlakte

In de Gemeente Wassenaar zijn ook geallieerde militairen gesneuveld en aangespoeld.

Over Duitse gesneuvelden in de gemeente Wassenaar zijn geen betrouwbare gegevens beschikbaar.

Op het **Oorlogsmonument** aan de Schouwweg staan namen vermeld van:

- 17 Militairen
- 14 Verzetsstrijders met name bekend en 27 onbekende Verzetsstrijders, allen geëxecuteerd op de Waalsdorpervlakte
- 2 Verzetsstrijder, afkomstig uit Wassenaar, elders omgekomen

Met uitzondering van de twee elders omgekomen verzetsstrijders en de twee in Nederlands-Indië gesneuvelden betreffen het geen inwoners van Wassenaar.

Geconstateerd moet worden dat de 33 namen die op het oorlogsmonument aan de Schouwweg vermeld staan en de vermelding “27 *onbekenden*”, als min of meer toevallig moeten worden aangemerkt; zij zijn niet in elk opzicht representatief.

Het verdient aanbeveling om op enigerlei wijze de namen van de Wassenaarse slachtoffers op of bij het Oorlogsmonument van Wassenaar zichtbaar te maken.

C.N.J. Neisingh

Wassenaar, 1 mei 2024